

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

04 грудня 2018 р.

Київ

№ 686-р

Про визнання підтримки суб'єктів господарювання, зазначеної у повідомленні, такою, що не є державною допомогою відповідно до Закону

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту моніторингу і контролю державної допомоги від 03.12.2018 № 500-01/7043-п, повідомлення про нову державну допомогу, надіслане листом Департаменту комунального господарства Харківської міської ради від 03.10.2018 № 4495/0/16-18 (вх. № 5-01/12105 від 09.10.2018), що було подано на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», за формою, що передбачена додатком 1 до Порядку подання та оформлення повідомлення про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631,

ВСТАНОВИВ:

1. ПОРЯДОК ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ПІДТРИМКУ

- (1) Департаментом комунального господарства Харківської міської ради листом від 03.10.2018 № 4495/0/16-18 (вх. № 5-01/12105 від 09.10.2018) подано повідомлення про нову державну допомогу (далі – Повідомлення) на виконання статті 9 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

2. ВІДОМОСТІ ПРО ПІДТРИМКУ

2.1. НАДАВАЧ ПІДТРИМКИ

- (2) Департамент комунального господарства Харківської міської ради (61003, м. Харків, пров. Соборний, 1, ідентифікаційний код юридичної особи 34393088).

2.2. ОТРИМУВАЧ ПІДТРИМКИ

- (3) Комунальне підприємство «Ритуал» Харківської міської ради (далі – КП «Ритуал») (61012, м. Харків, вул. Червоножовтнева, 3, ідентифікаційний код юридичної особи 03354394).

- (4) Згідно з розділом I Статуту комунального підприємства «Ритуал» Харківської міської ради, затвердженого заступником директора Департаменту економіки та комунального майна – начальником управління комунального майна та приватизації Солошкіним В.М. (далі – Статут), власником КП «Ритуал» є територіальна громада міста Харкова в особі Харківської міської ради. КП «Ритуал» безпосередньо підпорядковується Департаменту комунального господарства Харківської міської ради.

2.3. МЕТА (ЦІЛЬ) ПІДТРИМКИ

- (5) Метою (ціллю) підтримки є забезпечення утримання в належному стані ритуальних об'єктів (17 міських кладовищ та Меморіального комплексу жертвам тоталітаризму та політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони), підготовка кладовищ до масового відвідування населенням у дні великодніх свят, поминальних днів тощо, створення для населення якісних умов для доступного, безпечного та безоплатного відвідування ритуальних об'єктів.

2.4. ОЧІКУВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

- (6) Зміцнення матеріально-технічної бази КП «Ритуал» для підтримки у належному стані об'єктів благоустрою, зокрема, 17 міських кладовищ та Меморіального комплексу жертвам тоталітаризму та політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони.

2.5. ФОРМА ПІДТРИМКИ

- (7) Підтримка надається у формі субсидії, капітальних трансфертів та збільшення державної частки в статутному капіталі суб'єктів господарювання.
- (8) Надання підтримки у формі субсидій КП «Ритуал» спрямоване на відшкодування витрат з утримання в належному стані ритуальних об'єктів, а саме: оплату праці робітників, які здійснюють утримання ритуальних об'єктів, придбання матеріалів (в тому числі, пально-мастильних), придбання та висадження квіткової продукції, оплату комунальних послуг та послуг сторонніх організацій.
- (9) Надання підтримки у формі капітальних трансфертів спрямоване на будівництво та відновлення ритуальних об'єктів, які передані у господарське відання КП «Ритуал» та на покриття витрат на будівництво нового кладовища, будівництво та ремонт огорож кладовищ, колумбарних стін, капітальний ремонт дорожнього покриття та інших елементів благоустрою кладовищ.
- (10) Фінансування та поповнення статутного капіталу КП «Ритуал» спрямоване на придбання техніки, механізмів, обладнання, які задіяні в обслуговуванні ритуальних об'єктів.

2.6. ОБСЯГ ПІДТРИМКИ

- (11) Загальний обсяг підтримки – 121 016 636,83 грн, з яких:
- субсидія – 59 024 574,02 грн;
 - капітальні трансферти – 48 800 044,81 грн;
 - поповнення статутного капіталу підприємства – 13 192 018,00 грн.

(12) Підтримка надається в такому обсязі щодо кожного року окремо:

- 2011 рік – 2 736 548,9 грн;
- 2012 рік – 2 986 223,9 грн;
- 2013 рік – 3 027 514,71 грн;
- 2014 рік – 5 794 099,23 грн;
- 2015 рік – 7 410 812,56 грн;
- 2016 рік – 9 495 624,18 грн;
- 2017 рік – 15 779 937,35 грн;
- 2018 рік – 9 768 100,00 грн;
- 2019 рік – 31 228 184,00 грн;
- 2020 рік – 32 789 592,00 грн.

2.7. ПІДСТАВА ДЛЯ НАДАННЯ ПІДТРИМКИ

(13) Закон України «Про благоустрій населених пунктів».

(14) Закон України «Про поховання та похоронну справу».

(15) Рішення Харківської міської ради від 27.10.2010 № 32/810 «Про затвердження Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2014 рр.» (із змінами, внесеними рішеннями Харківської міської ради від 24.12.2014 № 1779/14, від 24.06.2015 № 1952/15, від 23.12.2015 № 99/15, від 06.07.2016 № 311/16, від 26.10.2016 № 43/16, від 19.04.2017 № 641/17, від 20.09.2017 № 776/17, від 08.11.2017 № 839/17, від 20.12.2017 № 948/17, від 21.02.2018 № 1025/18, від 20.06.2018 № 1166/18).

2.8. ТРИВАЛІСТЬ ПІДТРИМКИ

(16) 01.01.2011 – 31.12.2020.

3. ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПРОГРАМИ

(17) Фінансова підтримка КП «Ритуал» надається на заходи, передбачені Програмою розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2014 рр., затвердженою рішенням Харківської міської ради від 27.10.2018 № 32/810 (рішенням Харківської міської ради від 24.12.2014 № 1779/14 викладена у новій редакції та продовжена до 2020 року) (далі – Програма).

(18) Згідно з пунктом 1.4.5 розділу I Програми КП «Ритуал» створене відповідно до вимог Закону України «Про поховання та похоронну справу» та здійснює організацію поховань померлих, надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності, утримання міських кладовищ і Меморіалу жертвам тоталітаризму і політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони, крематорію та інших ритуальних об'єктів.

(19) Зазначеним пунктом Програми також передбачено, що КП «Ритуал» здійснює всі регламентні роботи з утримання кладовищ, а саме: прибирання доріг, вивезення твердих побутових відходів, знесення аварійних і сухостійних дерев, висадка квітів, догляд за меморіальними комплексами тощо.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

4.1. Ознаки державної допомоги

- (20) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.
- (21) Державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:
- підтримка надається суб'єкту господарювання;
 - державна підтримка здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
 - підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
 - підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (22) Відповідно до частини другої статті 1 Закону терміни «суб'єкт господарювання», «товар», «економічна конкуренція (конкуренція)» вживаються у Законі у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції».

4.2. Об'єкти благоустрою як об'єкт державної допомоги

- (23) Згідно зі статтею 30 Закону України «Про місцеве самоврядування України» до відання власних (самоврядних) повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належить організація благоустрою та здійснення контролю за станом благоустрою населених пунктів.
- (24) Відповідно до статті 10 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до повноважень сільських, селищних і міських рад та їх виконавчих органів у сфері благоустрою населених пунктів, зокрема, належить:
- затвердження місцевих програм та заходів з благоустрою населених пунктів;
 - затвердження правил благоустрою територій населених пунктів;
 - створення в разі необхідності органів і служб для забезпечення здійснення спільно з іншими суб'єктами комунальної власності благоустрою населених пунктів, визначення повноважень цих органів (служб);
 - забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів;
 - організація місць відпочинку для населення.
- (25) Статтею 15 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» визначено, що:
- органи державної влади та органи місцевого самоврядування можуть утворювати підприємства для утримання об'єктів благоустрою державної та комунальної власності;

- підприємство та балансоутримувач забезпечують належне утримання і своєчасний ремонт об'єкта благоустрою власними силами або можуть на конкурсних засадах залучати для цього інші підприємства, установи та організації;
- орган державної влади або орган місцевого самоврядування за поданням підприємства чи балансоутримувача щорічно затверджує заходи з утримання та ремонту об'єкта благоустрою державної або комунальної власності на наступний рік та передбачає кошти на виконання цих заходів. Орган державної влади та орган місцевого самоврядування, підприємство та балансоутримувач несуть відповідальність за виконання затверджених заходів у повному обсязі.

- (26) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» до об'єктів благоустрою населених пунктів, зокрема, належать: території загального користування: парки (гідропарки, лугопарки, лісопарки, парки культури та відпочинку, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва, спортивні, дитячі, історичні, національні, меморіальні та інші), рекреаційні зони, сади, сквери та майданчики; пам'ятки культурної та історичної спадщини; майдани, площі, бульвари, проспекти; вулиці, дороги, провулки, узвози, проїзди, пішохідні та велосипедні доріжки; пляжі; кладовища; інші території загального користування; прибудинкові території.
- (27) Згідно зі статтею 22 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» комплексним благоустроєм вважається проведення на визначеній території населеного пункту (мікрорайон, квартал, парк, бульвар, вулиця, провулок, узвіз тощо) комплексу робіт з улаштування (відновлення) покриття доріг і тротуарів, обладнання пристроями для безпеки руху, озеленення, забезпечення зовнішнього освітлення та зовнішньої реклами, встановлення малих архітектурних форм, здійснення інших заходів, спрямованих на поліпшення інженерно-технічного і санітарного стану території, покращання її естетичного вигляду.
- (28) Відповідно до частини третьої статті 20 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» фінансування місцевих програм з благоустрою населених пунктів проводиться за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів.
- (29) Статтею 30 Закону України «Про поховання та похоронну справу» утримання кладовищ, військових кладовищ, військових ділянок на кладовищах, військових братських та одиночних могил, земельних ділянок для почесних поховань, братських могил, а також могил померлих одиноких громадян, померлих осіб без певного місця проживання, померлих, від поховання яких відмовилися рідні, місць поховань знайдених невпізнаних трупів забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради за рахунок коштів місцевого бюджету.
- (30) Згідно з частинами п'ятою та шостою статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції: забезпечують будівництво, утримання в належному стані та охорону місць поховання, створюють ритуальні служби тощо. Для організації (утворення), будівництва, утримання в належному стані та охорони місць поховання сільські, селищні, міські ради можуть створювати спеціалізовані комунальні підприємства.
- (31) Статтею 9 Закону України «Про поховання та похоронну справу» визначено поняття ритуальної служби – це спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому Законом, з метою

здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності.

5. ВИСНОВКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ

- (32) Відповідно до пункту 3.1 розділу 3 Статуту КП «Ритуал» створено з метою здійснення організації поховання (кремації) померлих, надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, а також ритуальних послуг, не передбачених цим переліком, утримання і ремонту міських кладовищ, Меморіалу жертвам тоталітаризму і політичних репресій в шостому кварталі Лісопаркової зони, крематорію та інших ритуальних об'єктів.
- (33) Згідно з пунктом 5.2 розділу 5 Статуту майно КП «Ритуал» є комунальною власністю територіальної громади міста Харкова та закріплюється за КП «Ритуал» на праві господарського відання.
- (34) Відповідно до інформації, зазначеної у Повідомленні, КП «Ритуал» надає такі платні послуги:
- ритуальні послуги (в тому числі поховання (кремація) самотніх);
 - виготовлення та реалізація предметів ритуальної належності.
- (35) У Повідомленні зазначено, що обсяг діяльності, яку здійснює КП «Ритуал» на платній основі, за останній звітний рік становив 85,5 відсотка загального обсягу діяльності. Власними надходженнями від надання платних послуг КП «Ритуал» за останній звітний рік покривалося 87,7 відсотка загального обсягу витрат.
- (36) Відповідно до Повідомлення отримана КП «Ритуал» державна допомога буде спрямована виключно на виконання Програми шляхом покриття витрат на благоустрій територій кладовищ та Меморіалу жертвам тоталітаризму і політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони, та жодним чином не буде використовуватися на здійснення підприємницької діяльності отримувачем.
- (37) За інформацією, наданою у Повідомленні, рахунки КП «Ритуал» розподілено щодо видів діяльності:
- фінансова підтримка для благоустрою території міста надходить на рахунок, який відкрито в Управлінні державної казначейської служби України Новобаварського району у місті Харкові;
 - кошти, що надходять від комерційної діяльності підприємства, зараховуються на окремий рахунок у публічному акціонерному товаристві акціонерному банку «Укргазбанк».
- (38) Відповідно до статті 1 Закону державна підтримка вважається державною допомогою, якщо така підтримка, крім відповідності іншим умовам, спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.
- (39) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між

кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

- (40) Під господарською діяльністю у статті 3 Господарського кодексу України розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність.
- (41) Отже, для того, щоб мати вплив на економічну конкуренцію (спотворювати або загрожувати спотворенням конкуренції), допомога суб'єктові господарювання повинна стосуватися діяльності такого суб'єкта щодо виробництва товару (виконання робіт, надання послуг), який має вартісний характер і цінову визначеність та бере участь у господарському обороті на ринку.
- (42) Послуги КП «Ритуал», яке створене з метою реалізації самоврядних повноважень (функцій) органів місцевого самоврядування із забезпечення виконання місцевих програм та здійснення заходів з благоустрою населених пунктів та об'єктів загального користування, що надаються населенню безкоштовно, не реалізуються на ринку, у розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції», та не беруть участі у господарському обороті.
- (43) Утримання в належному стані ритуальних об'єктів не може здійснюватись без державної підтримки. Надавач підтримки має можливість здійснювати контроль за раціональним використанням бюджетних коштів.
- (44) Як наслідок, підтримка КП «Ритуал», що надається відповідно до Програми обсягом 121 016 636,83 грн на благоустрій територій кладовищ та Меморіального комплексу жертвам тоталітаризму і політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони, не спотворює і не може спотворювати економічну конкуренцію, отже, не є державною допомогою відповідно до Закону.
- (45) Разом з тим слід зазначити, що:
- державне фінансування КП «Ритуал» повинне спрямовуватися лише на покриття витрат, які пов'язані із здійсненням заходів із благоустрою кладовищ та Меморіального комплексу жертвам тоталітаризму і політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони міста Харкова та в жодному разі не повинні покривати витрати на здійснення комерційної діяльності;
 - використання коштів державної підтримки КП «Ритуал» на здійснення комерційної діяльності може містити ознаки державної допомоги.
- (46) Експертами проекту технічної допомоги Європейського Союзу «Підтримка Антимонопольного комітету України у впровадженні правил державної допомоги» підтримано позицію з аналогічного питання.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 7 і 16 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 8 і 10 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» та пунктом 14 розділу IV Порядку подання та оформлення повідомлень про нову державну допомогу та про внесення змін до умов чинної державної допомоги, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 04 березня 2016 року № 2-рп, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 квітня 2016 року за № 501/28631, на підставі інформації, наданої

Департаментом комунального господарства Харківської міської ради,
Антимонопольний комітет України

ПОСТАНОВИВ:

Визнати, що підтримка (фінансування), яку надає Департамент комунального господарства Харківської міської ради, відповідно до рішення Харківської міської ради від 27.10.2018 № 32/810 «Про затвердження Програми розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Харкова на 2011-2014 рр.» (із змінами, внесеними рішеннями Харківської міської ради від 24.12.2014 № 1779/14, від 24.06.2015 № 1952/15, від 23.12.2015 № 99/15, від 06.07.2016 № 311/16, від 26.10.2016 № 43/16, від 19.04.2017 № 641/17, від 20.09.2017 № 776/17, від 08.11.2017 № 839/17, від 20.12.2017 № 948/17, від 21.02.2018 № 1025/18, від 20.06.2018 № 1166/18), комунальному підприємству «Ритуал» Харківської міської ради у формі субсидії, капітальних трансфертів та поповнення статутного капіталу підприємства для забезпечення заходів із благоустрою територій кладовищ та Меморіального комплексу жертвам тоталітаризму і політичних репресій у шостому кварталі Лісопаркової зони на період з 01.01.2011 по 31.12.2020 обсягом 121 016 636,83 грн, **не є державною допомогою** відповідно до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Голова Комітету

Ю. ТЕРЕНТЬЄВ